

el terme d'Areny (X. Terrado 1990). *Carrer del Sòto*, a Peníscola (xxviii, 192.6). *El Sòto*, partida de Sant Joan d'Alacant (xxxv, 158.17). Amb -o mossàrab.

Finca de Valdesoto, a Billena. J. F. C.

Sotaia, V. S. (misc. àr.) *Sotanells*, V. S. (misc. moss.) *Sotanut*, V. *Setut* *Sotarenya*, V. S. (misc. moss.) *Sotarlines*, V. *Saderra Sotarro*, V. S. (misc. moss.) *Soternes*, V. *Saderra Soterrani*, *Soterrània*, *Soterranya*, V. S. (misc. moss.) i *Saderra (Susterris)* ¹⁰ *Sotes*, *Soteu*, V. S. (misc.)

SOTIRA

Refecció del ll. SUBTERIORE 'inferior', explicada en *DECat* VII, 975b52-56.

El Sotirà, mas del terme de Pujarnol (XLIV, 128), dit també *El Moli d'En Sotirà*. Coromines recollí la dita: «el m. d'En S., quan té aigua no té gra». Allí ²⁰ a prop hi ha també la *Font d'En S.* (XLIV, 130).

Prové del llatí MANSU SUBTERIORE 'el mas de sota (de Pujarnol)'. Cf. també *Sotanu(t)* a l'article *Setut*. J. F. C.

Sotilo, V. *Soldeu*

SOUS

Diversos llogarets o llocs menors en la zona pirinenca o sub-pirinenca oriental.

1) SOUS, llogaret, despoblat, i antic monestir de St. Llorenç del Mont, a la Garrotxa, prop de la carena, en el vessant NE. de la Mare de Déu del Mont, ³³ mun. de Bassegoda; oït *sòys* a Llerona, 1933 (exc. 162); i amb una *ó* ambigua a Maià, 1989.

MENC. ANT. Alsius (*Nomencl.*, 221) en dona 12 cites, des de 872 a 1379 designant el monestir, en les quals, però, només se li dona el nom del sant, o bé diuen *St. Llo. del Mont*. P. ex. a. 1002: «cellam Sti. Laurentii super castri *Bébeta*», epístola del Papa Silvestre (*MarcaH.*, 959.79; *Esp. Sagr.*).

Aquesta manca d'informació antiga sobre el nom propi, *Sous*, donaria peu a sospitar si hi havia estat ⁴⁵ traslladat aquest nom des del (2), que és en el costat Nord del Pirineu, uns 25 k. al NO., però en vessants de la mateixa serra. Més probable, però, ja a priori, és que no hi hagi trasllat sinó repetició del nom: ja que es repeteix encara en el (3) i el (4).

Així ho acaben de mostrar unes altres mencions, on el nom propi apareix realment denominant el lloc (1), i en data més antiga, però en variants diferents. 977, en la carta del comte-bisbe Miró, en la fundació de l'esgl. de St. Vicenç de Besalú, li assigna: «in ⁵⁵ *Medianos* alode --- afr. Or. in *Toloxano* et in *Solote* et in rocha Abeia et in *Horto Moder*; Occid. in grado de Cot et in *Begete* --- de Circio --- in *Monars* ---» (*MarcaH.*, § 121, col. 913.6); on reconeixen *Maians*, *Talaixà*, *Sous*, *Hormoier*, *Beget* i *Monars*, llocs tots ⁶⁰

ells entorn de Sous o poc més al Nordoest.

En la Col·lecció Moreau, Fossà (que sembla treure-ho en part del *Marca*, i en part d'un altre ms. de la Col·legiata de Besalú) (Mor. XII, 1, i f° 5v) en un doc. en context semblant al que dona com indata del S. x, llegeix «*Suole*» (amb la *o* i la -e de lectura incerta), com nom d'una «forteresse» dependent del mon. de Banyoles, junt amb «Mont *Spelio*» i *Los Balbs* (també d'aquesta comarca).

De l'a. 1017, carta del comte Bernat que instituïa un bisbat de Besalú, assignant-li St. Esteve d'Embàs («in Basso St. Stephanus Ullo»), «Sagaronem» i «in villa q. dicunt *Evol*, eccl. q. dic. Sti. Laurentii», seguit de «villa *Medians* i St. Martini de Maçaneto» (*MarcaH.*, 1008.21): on reconeixem Segueró, Maians i Maçanet de Cabrenys (esgl. dedicada a St. Martí): context, doncs, que també ho identifica clarament amb *Sous* (1) de la Mare de Déu del Mont, situat damunt mateix de *Segueró* i de *Beuda* (*Bébeta* de l'epístola de ¹⁵ 1002).

La comparació de les tres variants, invita a admetre que la *S-* és la de l'art. *s'* aglutinat a *Évol* en el doc. de 1017, i també en els altres i a esmenar en *Souols* i *Suuole* les lliçons del doc. de 977 i l'altre del S. x. Lla- ²⁵ vors podríem conjecturar que tot plegat vingui de *IP-SOS EBULOS* (o *IPSUM EBULUM*), nom de la mata *évol* i del vescomtat conflentí d'*Évol*, amb una evolució vocàlica com la d'*Ardòvol/Ardèvol* *ĪLDĪBĪLI* (vol. II, 227-8) o de *Manol* < *Manòvol* *MALEVÖLUM*. En el complex ³⁰ grup *-ouls* la -l desaparegué absorbida per la *y*.

2) *Sous*, vt. antic a la vall de Prats de Molló (avui veïnat d'en Coma: Ponsich). 1305: «versus *Sous*, al quer de Calmella de *Sous*» (*Libre Roig* de Pr. d. Molló, f° 80r); 1314: honor de *Sous* villare de *Solidis*; 1321: *Sous* 3 cops (*Ll. Roig*, f° 28.13); 1323: «v. de *Sous* --- et ipsum villare de *Solidis*» (*InvLC*); 1329: villare de *Sous* (*ibid.*). Ponsich (*Top.*, 85) hi afegeix 1417: *Sous*; i S. XIX: Coll de *Sous*.

L'etim. pot ser la mateixa que l'admesa per a (1), amb la mateixa evolució fonètica *-òls* > *-òuls* > *-òus*, malgrat les grafies *Solidis* de 1314 i 1323, resultants d'una falsa llatinització suggerida pel nom de moneda *sous* (ll. *SOLIDOS*) desmentides per totes les altres lliçons, més nombroses i més antigues.

3) Barranc de *Sous*, alt. Berguedà, afr. del Llobregat, a uns 3 k. de La Pobla de Lillet, en direcció a Guardiola-Bagà (CATorras, *Berg.*, 97).

4) A l'Alt Vallès, entre el Serrat de L'Ocata i el poble de L'Ametlla: a un pagès d'allí sento *sòys* o *sòys*, i a un amic que viu a L'Ametlla id., amb *ó* ober- ⁵⁰ ta, 1957.

ETIM. Es pot descartar del tot que aquests noms vinguin de *sous* *SOLIDOS*, vistes les formes antigues de (1), car hi són incompatibles per la forma, i és ben ben poc versemblant pel sentit. Jo havia pensat a unir-ho amb el grup pre-romà de *Soval/Sòvol* (*infra*), llavors no sense serioses dificultats fonètiques. Reconeixem que l'evolució admesa, complicada i sui generis,